

Minisymposium Akut astma,
Linköping 16 september 2011

Bedömning av akut astma och dess förlopp på akuten

Göran Wennergren
Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus
Göteborg

Akuta svåra astmaanfall är idag
ovanligt bland äldre barn

Aktiv kunskap om handläggning
riskerar att gå förlorad

Däremot är akuta astmabesvär
fortfarande vanligt hos spädbarn och
småbarn

Viktiga anamnestiska uppgifter vid akut astma och obstruktiv bronkit

- Utlösande faktorer
- Duration av det aktuella tillståndet
- Medicinering (regelbunden, akut, glömt att ta underhållsmedicinen)
- Svårighetsgrad av det aktuella tillståndet
- Svårighetsgrad och frekvens av tidigare attacker
- Vätskeintag

Utlösande faktorer

- Hos de yngsta barnen nästan alltid luftvägsinfektion orsakad av virus
- Även hos de äldre barnen är de flesta fall som kräver läkarvård infektionsutlösta (allergenutlösta besvär förekommer också)

RSV

Rhino

Para-
influenza

Humant
metapneumo

Humant
boca

Bedöm:

- Allmäntillstånd
- Andningsfrekvens
- Indragningar
- Grad av väsende utandning
- Ronki
- Syresättning – pulsoximetri, POX (håll syremättnaden över 90 % med syrgas)

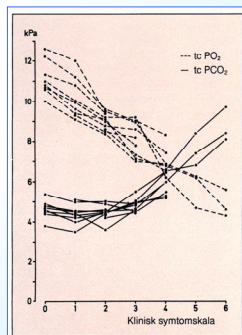

Akut astmaanfall innebär alltid sänkning av syrgastensionen. Syns i början inte i O₂-mättnaden (POX) pga initialt flack responskurva.

Transkutana PO₂- och PCO₂-värden vid astmasymtom av olika svårighetsgrad
Konsekutiva registreringar hos 10 barn i åldern 6-23 månader

Från Wennergren G, et al. Acta Paediatr Scand 1986; 75: 465-9.

Astmaanfall barn under 2 år – svårighetsgradering

Lindrigt anfall. Opåverkad i vila, orkar leka, andningsfrekvens 30–40/min. Saturation > 95 %.

Måttligt anfall. Opåverkad i vila, påverkad vid ansträngning, andningsfrekvens 40–50/min. Saturation 90–95 %.

Svårt anfall. Påverkad i vila, andningsfrekvens > 50/min, Saturation < 90 %.

Från Wennergren G, Hesselmar B. Akut pediatrik, Liber, 2011.

Stencil B3. Stadieindelning vid bedömning av astma/obstruktiv bronkit hos barn under 3 års ålder

Stadium	Aktivitet, AT	Andningsfrekv. per minut	Indragning *	Bleket/cyanos	Pip-/väsljud	SaO2 (POX)	Andningstyp och åtgärd
0	Normalt	20–30	0	0	0	Over 96 %	Normalt
1	Normalt	25–30	0	0	(+)**		Förlängd utandning vid ansträngning
2	Gör vilopauser	30–40	+	0	(+)**		Förlängd utandning
3	Opåverkad i vila, orkar leka lite	40–50	+(+)	0	++	91–96 %	Pressar, lätt uppblåst
4	Påverkad i vila	> 50	++	0	+++	86–90 %	Pressar! Uppblåst, indragningar även interkostalt. Ev. blodgasanalys
5	Påverkad! Oroilig, trött, orkar bara andas	> 50	+++	+	+++	85 % eller lägre	Kraftigt ansträngd andning, väsande andningsljud, blodgasanalys
6	Starkt påverkad, kallsvettig, orolig, somnolent, orkar knappt andas	Varierar		++			Svagt andningsljud, kraftigt uppblåst, respiratorberedskap!

* Hålöppen, subkostalt, interkostalt

** I vila hörbart endast med stetoskop och kompression av thorax, vid forcerad andning efter aktivitet hörbart även på avstånd

Svenska Barnläkarforeningens sektion för barn- och ungdomsallergologi. Modifierad efter Wennergren G, et al. Acta Paediatr Scand 1986; 75: 465–9.

Astmaanfall barn över 2 år – svårighetsgradering

Lindrigt anfall. Opåverkad i vila, opåverkat tal, lätta indragningar, lätt väsande utandning, oftast ronki.

Måttligt anfall. Påverkad men orkar röra sig, påverkat tal, sitter, väsande och förlängd utandning, kraftiga indragningar, rikligt med ronki.

Svårt anfall. Påverkad, orkar bara andas, talar bara enstaka ord, sitter framåtlutad.

Från Wennergren G, Hesselmar B. Akut pediatrik, Liber, 2011.

Hotande andningsstillstånd

- Orkar inte skrika eller tala pga andnöd
- Svagt andningsljud, inga ronki, ytlig andning
- Kallsvettig, orolig, somnolent, ångestfylld, svårkontaktad, grumlat medvetande
- Bradykardi
- $\text{SaO}_2 < 85\%$

Modifierad efter Yawn BP i: Allergy Frontiers: Therapy and Prevention, Springer 2010, samt stencil B3 och B4.

Om ett barn med akut astma inte förbättras avsevärt av given behandling, eller om besvären återkommer inom 2–3 timmar, bör barnet läggas in för fortsatt behandling

---

Vid akut astma/obstruktiva besvär är barnet inte färdigbehandlat på akutmottagningen eller avdelningen förrän det bestämts hur och när uppföljning ska ske

---

Tack!
